

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра **фінансів**
(найменування кафедри)

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня бакалавр
зі спеціальності 072 “Фінанси, банківська справа та страхування”
за освітньою програмою
”Податкова та митна справа”

на тему: **«Податок на прибуток підприємств у податковій системі України»**

Виконавець:

студентка 43Ф групи факультету фінансів
та банківської справи
Андрєєва Надія Русланівна _____

Науковий керівник:

доцент кафедри фінансів, к.е.н., доцент
Дубовик Ольга Юхимівна _____

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. В сучасних умовах виникає необхідність у реформування вітчизняного прибуткового оподаткування, оскільки ані платники податку, ані держава не задоволені роботою чинної системи оподаткування прибутку підприємств, що зумовлено притаманними їй проблемами. Податок на прибуток має досить широкі можливості. Таким чином, завдяки даному податку держава може стимулювати та регулювати діяльність підприємств, зокрема заохочувати підприємства до провадження інвестиційної діяльності. Однак, на сьогодні такі можливості податку на прибуток практично нереалізовані. Саме тому покращення стану прибуткового оподаткування в Україні являється актуальною проблемою, від вирішення якої залежить майбутній стан та розвиток підприємницької діяльності.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження механізму оподаткування прибутку підприємств з ціллю визначення пріоритетних напрямків його вдосконалення.

Завдання дослідження:

- висвітлити економічну сутність та роль податку на прибуток підприємств;
- дослідити історію становлення прибуткового оподаткування;
- визначити особливості механізму стягування податку на прибуток;
- оцінити роль податку на прибуток підприємств у формуванні дохідної частини бюджету України в 2018-2022 рр.
- охарактеризувати вплив прибуткового оподаткування на ефективність діяльності підприємств;
- розглянути світовий досвід справляння податку на прибуток підприємств та можливість його застосування в Україні;
- визначити проблематику вітчизняного податку на прибуток;
- розробити шляхи реформування прибуткового оподаткування.

Об'єктом дослідження є механізм оподаткування прибутку підприємства.

Предметом дослідження є економічні відносини, що виникають в процесі оподаткування прибутку підприємств.

Методи дослідження: історичний метод (використаний при дослідженні становлення прибуткового оподаткування); табличний метод (використаний при накопиченні, опрацюванні та зберіганні інформації); метод графічного зображення даних (використаний для наглядного зображення статистичних даних); метод аналізу та синтезу; метод індукції та дедукції; метод порівняння (використаний при дослідженні зарубіжного досвіду та можливості його застосування у вітчизняну практику); статистичний метод (використаний при виявленні тенденції надходжень податку на прибуток).

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, законодавчі та нормативно-правові акти з питань податку на прибуток, підручники та навчальні посібники, періодична економічна література, статистичні матеріали Державної служби статистики України, Державної казначейської служби України, Державної податкової служби України, Міністерства фінансів України, інтернет-ресурси.

Структура та обсяги роботи. Кваліфікаційна робота бакалавра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (59 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 96 сторінок. Робота містить 8 таблиць, 14 рисунків та 1 додаток.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні основи прибуткового оподаткування»* розглянуто сутність прибуткового оподаткування, його етапи становлення та особливості механізму стягнення податку на прибуток підприємств.

У другому розділі *«Оцінювання фіскальної ефективності податку на прибуток підприємств в Україні»* проаналізовано роль податку на прибуток у дохідній частині бюджету та його вплив на ефективність діяльності підприємств.

У третьому розділі *«Пріоритетні напрямки вдосконалення оподаткування прибутку підприємств»* запропоновано напрямки вдосконалення системи оподаткування прибутку підприємств в Україні.

ВИСНОВКИ

Прибуткове оподаткування є невід'ємною складовою податкової системи будь-якої країни. У вітчизняній податковій системі прибуткове оподаткування представлено податком на прибуток підприємств. Даний податок є важливим як для держави, так і для суб'єктів господарювання.

Податок на прибуток підприємств виконує важливу роль у процесі формування доходів бюджетів різних рівнів. До того ж те, що даний податок є одним із бюджетоутворюючих податків нам підтверджує його місце у структурі загальних податкових надходжень. Так, впродовж останніх п'яти років він займав здебільшого четверте місце, поступаючись податку на додану вартість, податку на доходи фізичних осіб та акцизному податку.

Також варто зауважити, що певна частина надходжень отриманих від стягнення податку на прибуток в остаточному потрапляє до місцевих бюджетів, що є дуже важливим для бюджетів такого рівня, особливо в умовах децентралізації, яка нині проходить в нашій державі.

Проте, в результаті проведеного дослідження було з'ясовано, що даний податок на прибуток підприємств є фіскально неефективним. Такий висновок дають нам змогу зробити значення певних показників, до яких відносяться: коефіцієнт продуктивності податку; коефіцієнт еластичності; рівень податкового навантаження та ефективної ставки.

Також після аналізу співвідношення прибуткових та неприбуткових підприємств, можна сказати, що суб'єкти господарювання, які провадять підприємницьку діяльність, у більшості своїй зараз знаходяться у дуже скрутному становищі. Про це нам говорить різке скорочення частки прибуткових підприємств, якщо порівнювати перші три квартали 2022 року з 2021.

Крім того, було визначено, що податок на прибуток має дуже вагомий вплив на фінансовий результат будь-якого підприємства. Такий аналіз було проведено на

прикладі вітчизняного підприємства ТОВ “ХХХ”, яке займається виготовленням меблів. Дане дослідження проводилося на основі даних останніх п’яти років провадження діяльності підприємством. Більше того під час цього дослідження було розраховано: суму нарахованого податку; темпи приросту прибуткового податку та фінансового результату підприємств; податкове навантаження з цього податку.

До того ж задля узагальнення світового досвіду з питань прибуткового оподаткування та можливості його застосування у вітчизняній практиці було розглянуто особливості оподаткування прибутку підприємств у деяких країни Європи. Важливим є розглядання такого досвіду саме на прикладі європейських країн, оскільки нині Україна знаходиться в процесі євроінтеграції. Таким чином, дослідивши певну групу країн, можна сказати, що для оподаткування прибутку в таких країнах використовують дві моделі. Переважна частина країн ЄС використовує класичну європейську модель прибуткового оподаткування, на якій до речі перебуває і наша держава. Однак, не зважаючи на використання однакової моделі прибуткового оподаткування розуміння сутності поняття “корпорація” в Україні дещо відрізняється від країн Європи. Інша ж частина використовує естонську модель прибуткового оподаткування, яка є певною альтернативою класичній моделі, однак вона передбачає зовсім інший об’єкт оподаткування.

Щодо проблематики прибуткового оподаткування, то було виявлено такі особливості:

- ухилення платника від сплати податку;
- розмивання бази оподаткування та складність розрахунку об’єкта оподаткування;
- складність адміністрування податку та його фіскальний тиск на платників;
- низький рівень фіскальної ефективності податку на прибуток підприємств.

Таким чином, усі вище наведені явища гальмують вітчизняне прибуткове оподаткування. Крім того, деякі з них містять в собі ще декілька складових, що говорить про їх комплексний характер.

Тобто у боротьбі з даними проблемами слід застосовувати шляхи реформування, які будуть мати такий самий комплексний характер. До того ж напрямки удосконалення вітчизняного прибуткового оподаткування повинні бути розроблені як для короткострокового періоду, так і для довгострокового. Таке рішення забезпечить в майбутньому стабільну та ефективну роботу системи прибуткового оподаткування в Україні.

На нашу думку, рятувальним шляхом реформування прибуткового оподаткування є впровадження податку на виведений капітал. Однак, даний напрямок удосконалення можливо буде застосувати тільки після закінчення економічної кризи та воєнного стану, оскільки для впровадження альтернативного варіанту прибуткового податку необхідно провести певну підготовку та накопичити деякі резерви, а зараз наша країна і так зазнає великих збитків.

Отже, не зважаючи на наявність такого потужного інструмента відновлення вітчизняної економіки, податок на прибуток потребує реформування вже сьогодні. Таким чином, для короткострокового періоду нами були розроблені такі напрямки удосконалення прибуткового оподаткування як:

- впровадження прогресивної шкали оподаткування або встановлення ставок, які б залежали від виду діяльності підприємства;
- застосування нової системи оподаткування прибутку;
- розробка системи податкових пільг, які б надавалися пріоритетним галузям підприємницької діяльності.

За допомогою вище наведених заходів можливо відносно швидко вирішити деякі головні проблеми податку на прибуток підприємств. Проте, не усі виявлені проблеми даного податку можливо вирішити у короткостроковому періоді, тому Україні необхідно ретельно розглянути можливість переходу на естонську модель прибуткового оподаткування.